

Bài 12. SÂU, BỆNH HẠI CÂY TRỒNG (1 tiết)

I. MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài này, GV phải làm cho HS :

1. Biết được tác hại của sâu, bệnh. Hiểu được khái niệm về côn trùng, bệnh cây. Biết các dấu hiệu của cây khi bị sâu, bệnh phá hại.

2. Có ý thức chăm sóc bảo vệ cây trồng thường xuyên để hạn chế tác hại của sâu, bệnh hại.

II. NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Gợi ý phân bố bài giảng

Bài có 2 phần, trọng tâm bài phân bố đều ở cả 2 phần.

I. Tác hại của sâu, bệnh

II. Khái niệm về côn trùng và bệnh cây

2. Một số kiến thức bổ sung

Sâu, bệnh là một trong những yếu tố gây thiệt hại đáng kể đối với cây trồng. Theo tính toán của tổ chức Nông- Lương của Liên hiệp quốc (FAO), hàng năm trên thế giới có khoảng 12,4% tổng sản lượng cây trồng bị sâu phá hại, 11,6% bị bệnh phá hại. Riêng đối với lúa, hàng năm sâu, bệnh làm hại khoảng 160 triệu tấn. Ở nước ta, số liệu thống kê cho thấy sâu, bệnh phá hại khoảng 20% tổng sản lượng cây trồng nông nghiệp.

Sâu, bệnh gây ra tác hại xấu đối với sinh trưởng, phát triển của cây, làm đảo lộn, rối loạn các quá trình sinh lí, sinh hoá diễn ra trong cây, huỷ hoại các bộ phận của cây, gây độc cho sản phẩm, làm thoái hoá giống cây trồng, làm giảm năng suất và chất lượng nông sản.

III. GỢI Ý TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Chuẩn bị bài giảng

1.1. Chuẩn bị nội dung

– Nghiên cứu SGK.

– Đọc thêm Giáo trình Trồng trọt tập 2 – Bảo vệ thực vật, Sách Cao đẳng sư phạm, NXB Giáo dục, Hà Nội, 1998.

1.2. Chuẩn bị đồ dùng dạy học

– Phóng to các hình 18, 19, 20 SGK và sưu tầm thêm tranh ảnh khác có liên quan đến bài học.

– Sưu tầm mẫu sâu, bệnh (mẫu sống hoặc mẫu ép, mẫu ngâm phóc môn) ; mẫu cây trồng bị sâu, bệnh phá hại.

2. Các hoạt động dạy học

2.1. Hoạt động 1. Giới thiệu bài học

Bài này cung cấp cho các em một số khái niệm cơ bản nhất về sâu, bệnh hại cây trồng. Sau khi học xong bài các em sẽ thấy được tác hại của sâu, bệnh, hiểu được khái niệm về côn trùng và bệnh cây, biết được các triệu chứng thường gặp khi cây bị sâu, bệnh phá hại.

2.2. Hoạt động 2. Tìm hiểu về tác hại của sâu, bệnh

GV yêu cầu HS đọc kĩ SGK. Dựa vào các thông tin trong sách và các kiến thức thực tế các em có thể trả lời được các câu hỏi : sâu, bệnh có ảnh hưởng như thế nào đến đời sống cây trồng ?

Để khắc sâu kiến thức, GV có thể yêu cầu HS nêu ra các ví dụ cụ thể để minh họa cho tác hại của sâu, bệnh đối với cây trồng.

Kết thúc phần này GV tóm tắt lại :

– Sâu, bệnh có ảnh hưởng xấu đối với sinh trưởng, phát triển của cây : cây trồng bị biến dạng, chậm phát triển, màu sắc thay đổi.

– Khi bị sâu, bệnh phá hại năng suất cây trồng giảm mạnh (dùng số liệu mục 2 phần II để minh họa).

– Khi bị sâu, bệnh phá hại chất lượng nông sản giảm (quả bị sâu ăn thường có vị đắng).

2.3. Hoạt động 3. Khái niệm về côn trùng và bệnh cây

Phần này trình bày một số khái niệm có liên quan đến côn trùng và bệnh cây. Trong đó có một khái niệm mới (bệnh cây), còn các khái niệm khác (khái niệm về côn trùng, về vòng đời của côn trùng) HS đã được học ở môn Sinh học. Vì vậy GV có thể dùng các câu hỏi vấn đáp giúp HS tái hiện kiến thức đã học.

Để giúp HS hiểu khái niệm "biến thái" của côn trùng, GV có thể đặt ra các câu hỏi riêng rẽ cho HS trả lời xây dựng bài. Có thể tham khảo các câu hỏi sau đây :

Trong vòng đời, côn trùng trải qua các giai đoạn sinh trưởng, phát triển nào ? Biến thái của côn trùng là gì ? GV hướng dẫn HS quan sát hình vẽ so sánh

giữa 2 kiểu biến thái để tìm ra sự khác nhau giữa biến thái hoàn toàn và không hoàn toàn.

– Vòng biến thái hoàn toàn, côn trùng phải trải qua 4 giai đoạn : trứng – sâu non – nhộng – sâu trưởng thành.

– Vòng biến thái không hoàn toàn, côn trùng trải qua 3 giai đoạn : trứng – sâu non – sâu trưởng thành.

Để giúp HS hiểu rõ khái niệm "bệnh cây được gây ra bởi điều kiện sống không thuận lợi", GV có thể nêu ra một số câu hỏi phụ như : khi thiếu nước (hoặc thiếu chất dinh dưỡng) cây trồng có biểu hiện như thế nào ?

2.4. Hoạt động 4. Giới thiệu một số dấu hiệu của cây khi bị sâu, bệnh phá hại

GV yêu cầu HS quan sát kĩ hình vẽ và trả lời câu hỏi : Ở những cây bị sâu, bệnh phá hại ta thường gặp những dấu hiệu gì ? Với những thông tin trong SGK, HS dễ dàng trả lời được câu hỏi này. Từ những câu trả lời của HS, GV khái quát lại : Khi bị sâu, bệnh phá hại, cây trồng thường thay đổi :

+ Cấu tạo hình thái : biến dạng lá, quả ; gãy cành ; thối củ ; thân cành sần sùi...

+ Màu sắc : trên lá, quả có đốm đen, nâu, vàng...

+ Trạng thái : cây bị héo rũ.

2.5. Hoạt động 5. Tổng kết bài học

– GV gọi 1, 2 HS đọc phần "Ghi nhớ".

– Nêu câu hỏi củng cố bài, gọi HS (hoặc để HS tự nguyện) trả lời.

– Đánh giá giờ học đã đạt mục tiêu của bài đề ra chưa ?

– Dặn dò HS trả lời câu hỏi ở cuối bài và đọc trước bài 13 SGK.